

ฐานข้อมูล

ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

และภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบรบปรึง

ตำบลบรบปรึง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

ภูมิปัญญา นางปานจิต สุธพันธ์

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 68 หมู่ที่ 3 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : -

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ขนมไทย, งานประดิษฐ์)

ภูมิปัญญา นาเอมอร สหัสสมิต

สถานที่เรียนรู้: บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 2 ตำบลบปรัง อำเภอมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร: -

สาขาภูมิปัญญา: อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ขนมไทย)

ภูมิปัญญา นางอิง ผลประसार

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 2 ตำบลบปรัง อำเภอมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : -

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ขนมไทยพื้นเมือง)

ภูมิปัญญา นายสาย์ณห์ รุระหาญ

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 2 ตำบลบึงปรือ อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : -

สาขาภูมิปัญญา : การแพทย์และสาธารณสุข (ตำยาสมุนไพรรักษาโรค)

ภูมิปัญญา นายเชียว จันทนา

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 4 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 086-95036

สาขาภูมิปัญญา : การเกษตร (เกษตรพอเพียง)

ภูมิปัญญา นางอรรณ ชุนศรี

สถานที่เรียนรู้: บ้านเลขที่ 11/4 หมู่ที่ 7 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 090-0652394

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ตัดผ้าสตรี ผ้าพื้นเมือง)

ภูมิปัญญา นางมาลี มินยง

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 14/3 หมู่ที่ 6 ตำบลบึงปรือ อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 080-1486892

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ขนมไทยและอาหารไทย)

ภูมิปัญญา นายเพียร กลับทัพลัง

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 24/20 หมู่ที่ 7 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 090-0722565

สาขาภูมิปัญญา : ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี (หนังตะลุงพื้นบ้าน)

ภูมิปัญญา นายจันทร เมืองกลาง

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 28/3 หมู่ที่ 2 ตำบลสองแพรก อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 083-6400745

สาขาภูมิปัญญา : การเกษตร (เกษตรพอเพียง)

ภูมิปัญญา นางสาวสุนันท์ กุลพันธ์

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 15/1 หมู่ที่ 3 ตำบลสองแพรก อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : -

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ไม้กวาดดอกส้ม)

ภูมิปัญญา นายสุทิน ประสบมิตร

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 20/2 หมู่ที่ 5 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 062-1432321

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (แห่, ผนังใส่ปลา)

ภูมิปัญญา นางรัชนีย์ ประสบมิตร

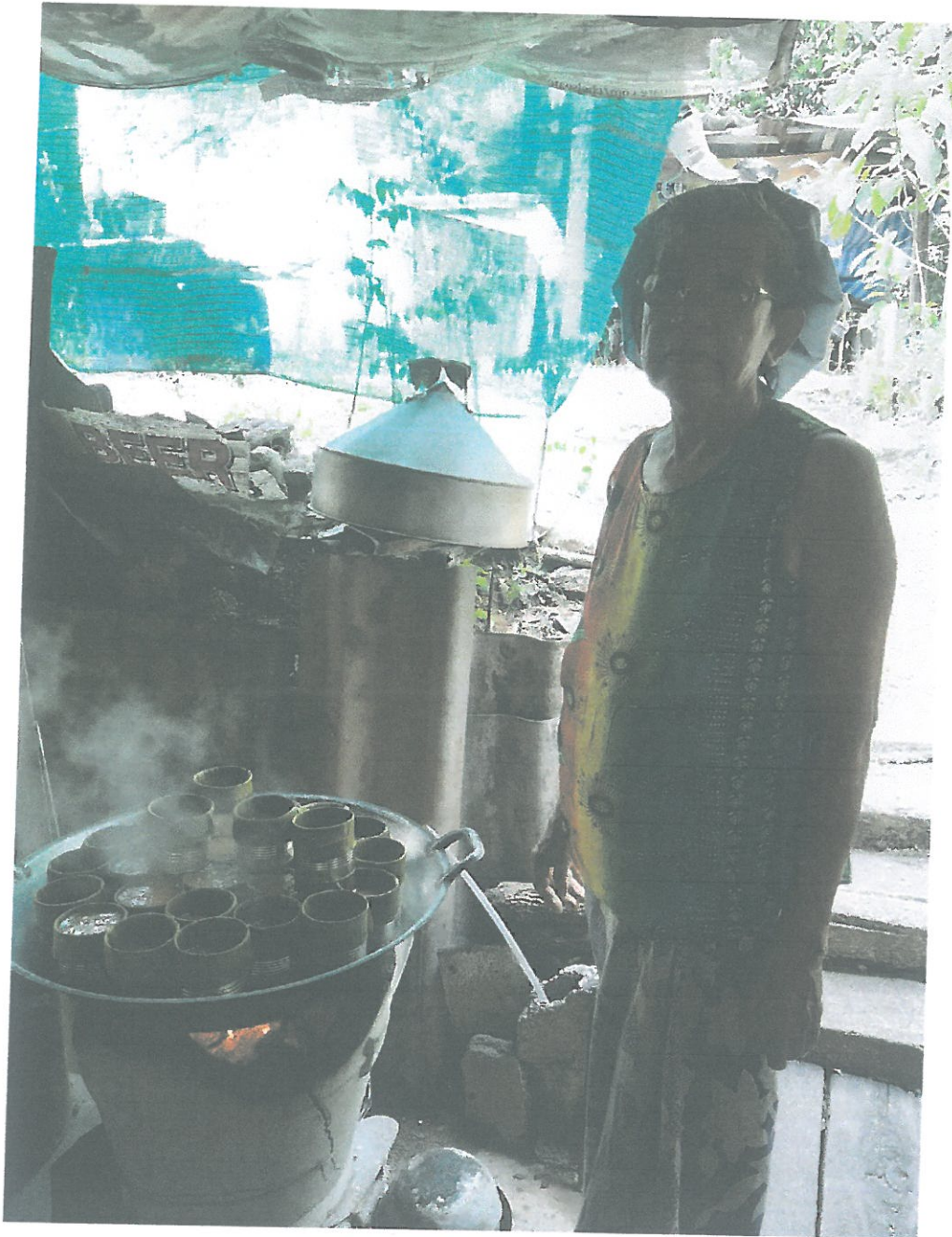

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 23/2 หมู่ที่ 5 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 087-6224488

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (เย็บจากสาตู)

ภูมิปัญญา นางสาวยุพดี พูลศิริ

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 3 ตำบลบปรัง อำเภอมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 087-4684964

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ทำขนมไทย)

ภูมิปัญญา นายสุทิน ช่วยบำรุง

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 136/3 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงปรือ อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : -

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ทำไม้กวาดก้านมะพร้าว)

ภูมิปัญญา นายจรูญ รอบการ

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 1 ตำบลบึงปรือ อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา
โทร : 092-4865605

สาขาภูมิปัญญา : การแพทย์และสาธารณสุข (ตั้มยาสมุนไพรรักษาโรค เช่น งูสวัด, ความดัน, ริดสีดวง, มะเร็งเต้านม)

ภูมิปัญญา นายสุวิทย์ ชาญณรงค์

สถานที่เรียนรู้: บ้านเลขที่ 42/1 หมู่ที่ 1 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร: -

สาขาภูมิปัญญา อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (สุมไก่)

ภูมิปัญญา นายวิชาญ พัฒสนิท

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 14 หมู่ที่ 2 ตำบลสองแพรก อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา
โทร : 097-2233077

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (ทำไม้กวาดดอก้อ)

ภูมิปัญญา นายสมชาย แสงไทย

สถานที่เรียนรู้ : บ้านเลขที่ 75/4 หมู่ที่ 4 ตำบลนบปริง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

โทร : 086-0880511

สาขาภูมิปัญญา : อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสานและโอท็อป (งานช่างไม้)

บอร์ดแสดงภูมิปัญญา เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

จัดแสดงผลงาน ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา

ฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	นายผ่าน ปานคำ	ม.7
2	การทำปุ๋ยหมัก	นายภากร ไชยวรรณ	ม.6
3	การผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ	นายหน่อ ขวามือพาน	ม.7
4	การเลี้ยงไก่ไข่	นายสมบุญ ดั๊ปปอจิก	ม.4
5	การเลี้ยงไก่กระดุกดำ	นายภากร ไชยวรรณ	ม.6
6	การเลี้ยงไก่ไข่	นางพรประพรรณ วงศ์จันน้อย	ม.8
7	การเลี้ยงวัว	นายภากร ไชยวรรณ	ม.6
7	การประมง	นายอาชีพ วงศ์จันน้อย	ม.4
8	การทำต้นไม้ประดับ	นายบุญมา ไชยวงศ์	ม.8

ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การนวด และการละเล่นพื้นบ้าน

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
2	การฟ้อนเจิง	นายเจริญ ศรีใจ	ม.2
3	นวดแผนไทย	นางบำเพ็ญ บุญลือ	ม.6
4	ดนตรีไทย	นายสุคำ ภีระบรรณ	ม.6
5	การฟ้อนรำวงย้อนยุค	นางคล้าย จันทาพูน	ม.3

ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	เห็ดนางฟ้า เห็ดฟาง	นางพรวิมล	ม.8
2	แชมพูและสบู่ สูตรสมุนไพร	นางบัวแก้ว อุปะเวียง	ม.5
3	ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่	นายเขียว ทาศักดิ์	ม.2
4	ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่	นายเจริญ ศรีใจ	ม.2
5	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	นางวันนา จิตวงศ์	ม.6
7	การจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ	นางศรีทัน ศักดิ์แสน	ม.4
8	การจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ	นางขาว	ม.5
9	การจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ	นางสมนา วงศ์ริน	ม.5
	จักรสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่	นายอ้าย พรหมินทร์	ม.3

ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	ขนมไทย	นางวันนา สวะนา	ม.2
2	ขนมไทย	นางผัน กุณะแสงคำ	ม.3
3	ขนมทองม้วน	นางกิ่งแก้ว กิริบรรณ	ม.2
4	หมอเมืองรักษาโรคแบบพื้นบ้าน	นายนิล อุ่นแก้ว	ม.3

ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	พิธีกรทางศาสนา	นายเจริญ รุ่งเรืองศรี	ม.1
2	พิธีกรทางศาสนา	นายสมศักดิ์ ทายะนา	ม.2
3	พิธีกรทางศาสนา	นายสนิท ชัยวุฒิ	ม.3
4	พิธีกรทางศาสนา	นายบุญศรี ไตรรักษา	ม.4
5	พิธีกรทางศาสนา	นายอินแสง คำมะยอม	ม.5
6	พิธีกรทางศาสนา	นายสุคำ กิริบรรณ	ม.6
7	พิธีกรทางศาสนา	นายบุญศรี ดุ้ยปัน	ม.7
8	พิธีกรทางศาสนา	นายบุญมี เขียวทอง	ม.8
9	พิธีกรทางศาสนา	นายแก้ว ตาหลวง	ม.9

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมี ผู้ให้คำกัตความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

สามารถ จันทรสุรีย์ (2536) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (2538) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเรา ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธ์ (2535) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สืบสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาตชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. 2537) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี (2536) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิต และสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน ความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น
3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
10. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและ ประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การ ถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น